

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ
Αριθ. Έρωτ. ΠΕΛ.Ι.82/1970

Α'
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Δεκέμβριος 1969 - Μάρτιος 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κομμόπολις)... ΛΙΘΟΒΟΥΝΙΑ.
(παλαιότερον ὄνομα: ΛΙΘΟΒΟΥΝΙ..), Ἐπαρχίας ΜΑΝΤΙΝΕΙΑΣ
Νομοῦ ΑΡΚΑΔΙΑΣ.....
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος ΝΙΚΟΛΑΟΣ
ΤΣΑΓΚΙΡΗΣ... ἐπάγγελμα ΑΙΔΑΣΚΑΛΟΣ..
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις ΛΙΘΟΒΟΥΝΙΑ - ΜΑΝΤΙΝΕΙΑΣ
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον. <2>.....
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες:
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον Δημ. Ἰ. Γεωργ. Γεωργ. Μωφ. Γεωργ.
.....

ἡλικία... 70... γραμματικαὶ γνώσεις... Διχομορχειότη.
..... τόπος καταγωγῆς Λιθοβουνία

β) Παπαγιάνης... Παπαγιάνης... Κασιόπουλος..
..... Παπαγιάνης... Παπαγιάνης... Παπαγιάνης...

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ βοσκήν ποιμνίων; Διὰ βοσκήν: Κομμινιές - Διολόγια
Μαριατζαχίδια - Μάρφικα: Διὰ βοσκήν: Κορίτσα - Κορίτσα
Ἐπὶ τῶν αὐτῶν χωρίων ἡ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικά διαστήματα; Εὐκλ. Δ. Δ. Δ. Δ. Δ......
- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα, δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ.
Εἰς φυσικὰ πρόσωπα.....
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν του; ... Ο. πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν
διανεμομένην εἰς τὰ τέκνα μετὰ τοὺς
θανάτους... — 1 —

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ;

Συγχρόνως εἰς ἀμφότερας

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν τριτάτῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; ...

ἢ οὐκ ἀσχολοῦνται ἐν τριτάτῳ

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι ἐργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ;

.....

.....

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακάτοροι κλπ.)

.....

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα ;)

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάζαι ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θερίσμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομισθίου εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ;

Ἐχρησιμοποιοῦντο ἄνδρες καὶ γυναῖκες

ἐπὶ τῇ ἐδαφικῇ καὶ κτηνοτροφικῇ

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ;

.....

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπῆγαιναν δι' ἀνέυρεσιν ἐργασίας ; ...

ἐκ τῶν χωρῶν καὶ τῶν ἐπαρχιῶν

ἀρχιεπίσκοπος, ἐπίσκοποι, καὶ ἐκ κορινθίων καὶ

β) Ἐπῆγαιναν ἐποχικῶς ὡς ἐργάται ; ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πρᾶματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; ...

ἐκ τῶν χωρῶν καὶ τῶν ἐπαρχιῶν

δ'. 1) Πῶς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: μὲ ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (μὲ καῦσιν: α) τῆς καλαμιᾶς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ μὲ κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; ...

...Εὐχαριστοῦμεν σε, ὁ Θεέ μου, πάντοτε...

2) Πότε έγινε, τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον
 σας ; ... ἔγινε ἀπὸ τοῦ 1925

Ε'. Ἀπὸ πότῃ χρησιμοποιοῦνται : τὸ σιδηροῦν ἄρσενον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας ; ... *Τὸ σιδηροῦν ἄρσενον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας ; ...*

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).
Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος ;

Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖται (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος ; Ποῖος κατέσκευάζε τὸ ἄρσενον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ ; *Χρησιμοποιεῖται γὰρ φαρμακικῶς καὶ...*

Τὸ πρῶτον γὰρ ἡδὺς ἡρώδης. τὸ δὲ δεύτερον
διὰ ἑσθίας. τὸ πρῶτον ἐν τῷ ἐπαύριον-τὸ δεύτερον
ἐν γύμνῳ κτλ. περὶ αὐτοῦ.

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ή φωτογραφία) έκαστου τύπου σιδηρού άρότρου με τās αντίστοιχούς όνομασίες τών μερών αυτού, ώς τού κατωτέρω παρατιθεμένου.

1. χερ' ἰδοι 4. ἐνι 7. κραναί 10. γαίρφος.

2. Δυνατότητα 5. συνεργία 8.

3. μου. ν. το. ύ. ρ. 6... 6... 9...

2) Τρακτέρ (από πότε είναι εν χρήσει;) .. *Αυλός 1955* ..

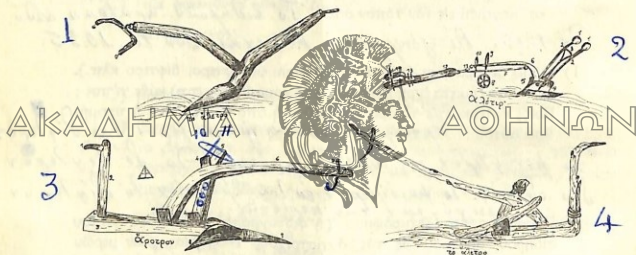
3) Μηχανή θερισμού 7/11/67 1967

4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν).....

5) Μηχανή ἀλωνισμού ? Α.ω.δ. 9.ά. 1930.....

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον ... Τ. α. ... Ζ. υ. ... Ζ. ν. ο. ν. ... Ζ. ρ. ο. τ. ρ. ο. ν.
Μ. α. λ. ε. ο. Μ. ε. λ. α. ρ. ο. ν. ... α. λ. ... Ἰ. λ. ο. ρ. ... ο. λ. ... Ζ. κ. α. ρ. ο. λ. ...

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ. Ἐχεμυριμοδοιέτο το ἰὸ ἰὼ κριδ . 3

1. ... Χ. ε. ρ. ἰ. δ. α. 6. ... ὠ. κ. α. λ. α. ρ. ἰ. 11. ... Μ. α. λ. ε. ο. Μ. ε. λ. α. ρ. ἰ.
2. ... Χ. ε. ρ. ἰ. δ. α. 7. ... χ. ἰ. τ. ρ. ο. ρ. 12.
3. ... Κ. ο. υ. ν. κ. ο. ῥ. ἰ. 8. ... γ. ρ. ο. ρ. α. 13.
4. ... ὠ. γ. ἡ. ν. α. 9. ... ἔ. ν. ἰ. 14.
5. ... κ. ω. ἄ. δ. η. 10. ... Μ. ο. υ. ρ. α. ν. ὠ. γ. 15.

(1) Ἐὰν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Ἐάν ὑπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρί-
θμησιν).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς
διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιδῶν ; δηλ. τῶν
χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. - Ἰχνογραφή-
σατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐάν
εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρῆσιν ἐκάστου.

Ἐ.χ.ρ.η.σ.φ.α.δ.σ.ε.ἰ.λ.ο...ἰ.δ...ὕ.νι...ξ.ρ.ἰ.δ... (1)...αῦ...
η.α.λ.ω.α.ε.φ.ω...εἰ.ν.ό.ν.α.ς.....

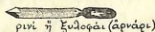
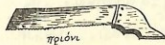
- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου; ..Ἐ.ἰ.ν.α.ἰ...κα.ρ.μ.α.ν.θ.ω.λ.όν
δ.α.ἰ.α.τ.ρ.η.λ.ο.χ.δ.α.κ.α.ἰ...δ.έ.ν.η.ε...π.ε.ν.τ.ε.ν.ε.....

- 6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου; ..Ἦ.ἦ.τ.ο...ἐ.κ...ξ.υ.λ.ῶ.ν...ἢ...σ.ι.δ.ῆ.ρ.ο.υ.....

- 7) Ἐργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου
(π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφαί κλπ.).....

..ε.ν.ε.δ.ο.ἰ.ρ.ν.ι., ὑ.ρ.ἰ.ε.ν.ι., ἰ.α.ρ.ἰ.δ.ι., ὀ.ρ.ν.α.ἰ.ρ.ι., ..ε.χ.ε.φ.α.ε.ρ.ν.ι.α. (4)
ἦ.ς...δ.η...κα.λ.α.ἰ.τ.ε.ρ.ω...εἰ.μ.ῶ.π.,.....

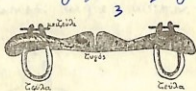
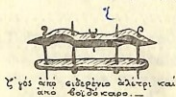
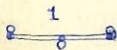

ρινι ἢ ξυλοφαί (ἀρνάρι)

(4)

- 8) α) Διὰ τὸν ἄροτρον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται): βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. *β. 1910. ἐχρησιμοποιεῖτο. β. 1910. Μικὰ 1910 ἵπποι καὶ ἡμίονοι*
- β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν; *ἔχρησιμοποιεῖτο. β. 1910. β. 1910.*
- 9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός; *ἦτο. καὶ. εἶναι. ἀναγκαῖος. ε. ζυγός. (παράτ.) (1)*

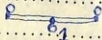

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεῦλες, πιζεῦλια κλπ.).

1-3. 0. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

- 10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερώς τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας.

- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ: λοῦρα, κουλλοῦρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα; (Σχεδιάσατε αὐτόν). *ἔχει. καὶ. ζεῦλες. καὶ. ζεῦλες. καὶ. ζεῦλες. καὶ. ζεῦλες. (1)*

- 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου;

Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον;

Περιγράψατε καὶ σχεδιάσατε (ἢ φωτογραφήσατε) τὴν σκευήν,
τὴν ὁποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ
εἰς αὐτὴν τὸ ἄροτρον.....

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον) ; 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος) 2) γυναῖκα 3) ὑπηρετὴς. Σημειώσατε ποία ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας.....

Παλαιότερον καὶ νυνὶ καὶ ὡργωνε καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες.....

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν)

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον. *Ζευγάρωμα μετ' ἐκχέρι. (ἄλλως ἢ ἐκ τοῦ καλὸν καὶ ἐκ τοῦ ἐλατρίου). Παιρραχί, καὶ ἐκ τοῦ ἐλατρίου καὶ ἐκ τοῦ καλὸν καὶ ἐκ τοῦ ἐλατρίου.*.....

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῷον) κατὰ τὸ ὄργωμα μετ' ἐκχέρι, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).

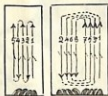
Μετ' ἐκχέρι. ἐκ τοῦ καλὸν καὶ ἐκ τοῦ ἐλατρίου καὶ ἐκ τοῦ καλὸν καὶ ἐκ τοῦ ἐλατρίου. ἐκ τοῦ καλὸν καὶ ἐκ τοῦ ἐλατρίου. ἐκ τοῦ καλὸν καὶ ἐκ τοῦ ἐλατρίου.

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγένετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακὰς (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

Διὰ τοῦ βορρῆος ὀργώνεται μετὰ αὐλακίαις
κατ'εὐθείαν γραμμὴν (α).

- ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;

Διὰ τοῦ βορρῆος περιφερειακῶς (β).

Σημειώσατε μετὰ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγένετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορές ἢ σποριές, ντάμιες, σιασιές, μεσδράδες κ.λ.π.) ;

Ἐξέτεκε καὶ γίνετο μετὰ λωρίδας

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἡ σποριά) ; μετὰ αὐλακίαν ;

Ἐχωρίζετο μετὰ αὐλακίαις ἢ χωρίδιαις

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον μετὰ σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῶνται ἄροτρον ;

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μετὰ ὑνί ; καθέτως, πλαγίως, βαθιά κλπ.

Καθέτως καὶ πλαγίως ἀχάλαστα μετὰ ὑνί
καὶ μετὰ ὑνί ἐδάμε καὶ κατὰ ἀχάλαστα
καὶ ἀγροῦ

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. ... *εὐ, καὶ εὐτερεῖα*

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς :

- 1) Διὰ τὴν σποράν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποῖαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά: π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ.

Διὰ τὴν σποράν δημητριακῶν ἐν αὐτῇ ὀργωμ. 2
Διὰ τὴν σποράν ἀραβοσίτου ἐγένετο ὀργωμ. 2
διβόλισμα καὶ σπορά,

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν ἐγένετο καὶ γίνεται
ὀργωμ. 2 - διβόλισμα - σπορά

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰ νάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν....

2 εἰς ἐν ἔτος

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποῖαν ἐποχὴν; *2ς - 3ς καὶ 4ς*

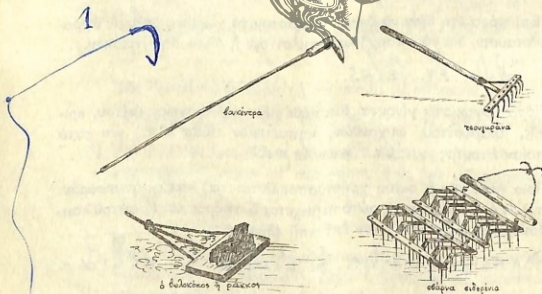
- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σποράν. π.χ. τὸ **δισάκι** εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους;

Χρησιμοποιοῦνται ἢ ὕδαρ καὶ ἢ σιδερέα

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχόν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὑνὶ κατὰ τὴν ἀροτριάσιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

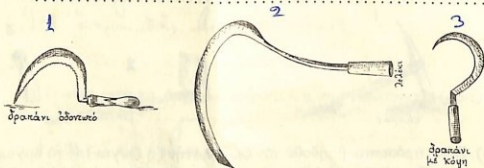
Μέ. Γά. ἰβόνι (αἰδραῖν). ἰαδοδεκνέναι. εἰ.
ἰόν. ἄνρ. ὅς. βίτης (αἰνκ11)

Γίνεται βάρνημα.

[illegible]

— 10 —

Ἐπεὶ φανερόν ἐστιν αἰνίξ. (αἱ. 1.) ὁ λόγος.

Ἐὰν ᾖσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.....

.....Ηχοι και.....είχα.....χρησιμοποιήσεων.....
 Το.....δεν.....(αχ...!)

HMIA ΑΘΗΝΩΝ

2) Με δρέπανα ή με ποια άλλα εργαλεία (π.χ. κόσσες) θερίζοντο (ή θερίζονται) τα χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα).

Με' δρεωδανία και κυρίως νόβες (α. κελω/έρω 1)

3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτὴ; (Σχεδιάσατε αὐτήν).....

ἡ καὶ ἡ ἀντιπαρθεὶς καὶ ἡ ἀντιπαρθεὶς καὶ ἡ ἀντιπαρθεὶς
ἡ καὶ ἡ ἀντιπαρθεὶς καὶ ἡ ἀντιπαρθεὶς καὶ ἡ ἀντιπαρθεὶς

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετός πῶς ἐλέγετο;.....

Προσ παρ' ενας η χειρογραφης ζωγραφ.

5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) *Οἱ... γ.υ.γ.ε.ι. (αἰ.δ.η.ρ.α.ν.ρ.χ.ε.ι.)*.....

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμῃ) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκρίζωσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) *Τ.α. ρ.ε.β.ι.θ.ι.α. κ.λ.π. ρ.ο.β.η. ε.μ.α.ρ.ο.ῦ.ν. κ. ρ.ι.α. ρ.ῶ.ν. χ.ε.ι.ρ.ῶ.ν.*.....

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερὸν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. *Τ.δ.θ.ε.ρ.ι.ζ.ο.ν.τ.ο. κ.α.ι. θ.ε.ρ.ι.ζ.ο.ν.τ.α.ι. ἐν ὕψ.ο.ς... 10. δ.ά.ν.κ.ω.ν. ὑ.ψ.ο.ῦ.σ.ι.ν.*.....

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσι) εἰς τὸ χωράφι μαζί με τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). *κ.α.ι. οὐ.δ.ε.ν. ἔ.μ.ε.ν.α.ν. κ.α.ι. ἐ.ν. τ.ῷ. χ.ω.ρ.ᾷ. κ.α.ι. τ.ῇ. ρ.ι.ζ.ᾷ.*.....

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστάς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιά), τὰ ὁποῖα παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοὺς τὰ δράγματα (δραξίες, πιάσματα, χερίες, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα; *Οἱ... ἴ.δ.ιο.ι. θ.ε.ρ.ι.ζ.ο.ν.τ.α.ι. β.ο.ν.η.δ.α.ί.μ.ε.ν.α.ι. ἀ.δ.ο.ῦ.ν.τ.ι.ς. γ.υ.ν.αῖ.κ.ε.ς. κ.α.ι. κ.α.ι. π.α.ι.δ.ι.ᾶ. κ.ο.υ.ς.*.....

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χερίες) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστά; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρῶνται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) *Τ.ο.π.ο.θ.ε.τ.ο.ῦ.ν.τ.α.ι. π.ο.λ.λ.ᾶ.ς. χ.ε.ρ.ι.ᾶ.ς. μ.α.ζ.ί. ἐ.λ.α.ν.ρ.ω.ν.τ.α.ι.*.....

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές. *Ἀγκαλιές.*

γ. Οἱ θερισταί.

1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλου τόπου καὶ ποῖον ;

*Θερίζουν ἄνδρες καὶ γυναῖκες.
ἤρχοντο ἐκ τῆς ἐπαρχίας Κενταύρας.
δι' αὐτὴν τὴν ἐπαρχίαν.*

2) Πώς ἡμείβοντο οὗτοι μὲ ἡμερομισθίον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπὴν (ξεκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομισθίον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραθέσατέ μὲ τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν).

*ἡμείβοντο μὲ μερομίσθια. Ἐχρημά-
ζον εἰς εἶδος μετὰ παροχῆς φαγητοῦ.
καὶ ἀνευ.*

3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λοντό τι εἰς τὴν μέσσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ;

*Οἱ ἄνδρες ἔβαλαν ἐνὶ βραχίονι.
καὶ αἱ γυναῖκες βύβλους ἐνὶ βραχίονι.
καὶ γάντια βλ' ἀριστερὰ χεῖρι.*

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ;

Ἐδίδετο καὶ δίδεται ἀρεστέα εἰς τὴν ἀμέραν
ἤρχιζε καὶ ἀρχίζει τὴν θεωρίαν.

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά.

Ἐτραγουδοῦσα καὶ τραγουδοῦν
καὶ τραγουδοῦσα καὶ τραγουδοῦσα καὶ τραγουδοῦσα
Παίρνει τὸν θεωροῦν καὶ τὸν θεωροῦν

- 6) Πού τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν πού μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.).

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι εἶδος

Ἀφῆκεν τὸν θεωροῦν μέρος καὶ γέννη
καὶ ἀφῆκεν τὸν θεωροῦν καὶ ἀφῆκεν τὸν θεωροῦν
ἰσχυρὸν καὶ ἰσχυρὸν καὶ ἰσχυρὸν καὶ ἰσχυρὸν
καὶ ἰσχυρὸν καὶ ἰσχυρὸν καὶ ἰσχυρὸν καὶ ἰσχυρὸν
καὶ ἰσχυρὸν καὶ ἰσχυρὸν καὶ ἰσχυρὸν καὶ ἰσχυρὸν
καὶ ἰσχυρὸν καὶ ἰσχυρὸν καὶ ἰσχυρὸν καὶ ἰσχυρὸν

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

- 1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἐπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυν εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Τὸ δεμάτιασμα ἐγίνετο καὶ γίνετο
ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν καὶ ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν
καὶ ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν καὶ ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν

Πότε γίνεται ἡ σπορά ἢ τὸ φύτευμα αὐτῆς.....

Γίνεσαι καὶ Μάελιον ὁ Ἀρτίστοι.

α ν α γ ρ ή ρ η ς . εὐφ ρ ο ν . ἡ ἀ ρ ι θ μ ῶ ν . εὐ ρ υ μ μ ῶ ν

..(Έχουν το... το... το... και... και... το... το...)

- 2) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλσιμο) τῶν γεω-
μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
ἄρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
φωτογραφίαν.....

φωτογραφίαν.....
 Ξυμικο μαι' γί'εκααι δια' τον διδυρον
 διδυρον αρδ'ερον.....

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ξυνηθίσετε παλαιότερον ἢ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν χειμῶνα μὲ ξηρά χόρτα (π.χ. σανόν, τριφυλλί, βίκον); Εάν ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ.....

? Εὐοχὴ δὲ σοῦ καὶ ἐνδοξασίας καὶ ἐνδοξίας
 καὶ τῆς φιλανθρωπίας σου, ἡ δὲ φιλανθρωπία σου
 καὶ ἐνδοξία σου, καὶ ἐνδοξία σου καὶ ἐνδοξία σου

Μαίαν, η γράκει. Ζ. Νίς. ζωοκραίε, και από
 εν δαίς εν τούς άχρηστα.

- 2) Πότε έθερίζετο ό σάνος και με ποιόν έργαλείον (δρέπανον, κόσσαν κ.ά.). ... έθερίζετο σάνον... Μάϊον... δια μέσου και
(Παραθέσατε και σχεδιάσματα ή φωτογραφίας).....

- 3) Ζήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμοποιοῦντο ; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετικὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) ... Ἐχρηκε φραδαὶ αὐτῶ... καὶ...
 χρηκε φραδαὶ αὐτῶ... δεφιακινὰ... καὶ...
 εἰς αὐτὴν... καὶ... εἰς αὐτὴν...

Γ' ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορὰ τῶν δεματιῶν πρὸς άλωνισμόν. Συνεκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ άλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

Μετεφέροντο εἰς τὰ δεφονοκαίρια...
 πλῆθος τῶν ἀλωνιῶν...

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς άλωνισμόν δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σῶρον; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθέτησεως;

... ὁ χώρος λέγεται δεφονοκαίριον καὶ...
 εἰς τὰ δεφονοκαίρια χιτῶνα καὶ δεφονοκαίρια...
 εἰς τὰ δεφονοκαίρια χιτῶνα καὶ δεφονοκαίρια...

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνεκαθεν εἰς τὸν τόπον σας άλωνι διὰ τὸν άλωνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ άλώνι;

Ὑπῆρχε... εἰς τὸ άλώνι... καὶ... εἰς αὐτὴν...
 εἰς τὸν χωρίον...

- 4) Ποῦ κατασκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ άλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν; ... καλεσμένον... εἰς αὐτὴν...
 χωρίον... καὶ... εἰς αὐτὴν...
 χωρίον... καὶ... εἰς αὐτὴν...

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσότερας ;
ἐὰν τοῦτο ἀνήκει εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρη-
σίς του, δηλ. μὲ ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Ἀνήκει πρῶτος εἰς ἀρχαίαν καὶ εἰς ἀλωναίους
ἐξέτερον εἰς ἀρχαίαν καὶ εἰς ἀλωναίους

- 6) Ἀπὸ πότε ἀρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ;

ἀρχ. 15^{ην} τοῦ μηνὸς καὶ λήγει 30^{ην} τοῦ μηνός.

- 7) Εἶδη ἀλωνιδῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
λωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον
ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

Τὸ ἀλώνισμα χωματῶν καὶ πετρώ-
νων

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκαστοῦ ἐτος πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ
ἀλωνισμού (π.χ. τοῦ χωματάλωνου : καθαρισμός αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
χει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
καὶ ἀχύρων)

καθαρισμός τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω
τοιχώματος διὰ πηλοῦ

- 9) Ἡ ὥς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξίς τοῦ ἀλωνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ;

ἐξέρχεται πρῶτος τῶν ἀλωναίων ὁ Πέλος καὶ
τοῦ ἀλωναίου ἀρχ. 10^{ην} τοῦ μηνός.

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχυῶν πρὸς ἀλω-

Ἐχίκεο. ὁ καθοδὲς καὶ τῶν. βερκαλῶν.
καλῶν. βερκαλῶν. ὁ καθοδὲς καὶ τῶν. βερκαλῶν.

- α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχυῶν διὰ τῆς καταπατήσεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.). Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλω-
 νιστοῦ ἑξήκοντα στῦλοι, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος σπλιγερὸς, στρούλουρας, δουκάνη, βουκάνη κ.ἄ.), ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐξαρτῶν-
 ται σχοινία, ὥς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
 ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
 κῶς, «νὰ ἔρχωνται γῦρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.

...ξένον διὰ θυμῶν (ἐπὶ πρῶτον καὶ ἐφ' ἑαυτῶν) ..

μέχρι 9^{ου} 1925 περιγραφέντων περιλόν...

6. Πύκνωση... Κατά την... Περιεχόμενα... 2

...εὐχρησῶν. ἐξ ἑνὸς ἀδελφοῦ καὶ ἀπὸ ἑνὸς ἀνδρός...

[illegible]

- 20 —

- 8) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ;.....

Ὁ Σχολικός ἀρχίζει τὴν 10^{ην}
ἀρμυῖν καὶ διακοπὴν τὴν 5^{ην}
ἀπογευματινὴν.....

- 12) Ποῖα ἄλλα ἀλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινες τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὅποιον, καλούμενον διχάλι, δικοῦλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

ΑΚΑΔΗΜΙΑ.....

ΑΘΗΝΑΝ.....

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅποιον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκόπους στάχους ;.....

Ὁ γεωργὸς καὶ τὸν διάρκεια τοῦ ἀλωνισμοῦ
ἢ ἐλὸς διαρκείαν. ἢ γεωργὸς καὶ τὸν
ἀλὸν καὶ τὸν ἀλὸν καὶ τὸν ἀλὸν καὶ τὸν ἀλὸν.....

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβερρα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζώων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ φ' κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποῖα ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).

Ἦτο ἐν χρήσει ἢ βίτρυα ἢ παρονομασία.....
ἢ ἐξ ἐξέχουσιν. ἢ ἐξ ἐξέχουσιν. ἢ ἐξ ἐξέχουσιν.....
ἐξ ἐξέχουσιν. ἢ ἐξ ἐξέχουσιν.....

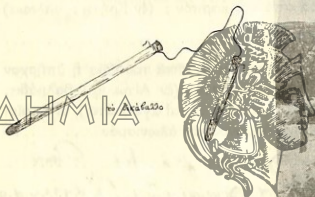
- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγίνετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλὴν;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγίνετο (ἢ γίνεται) χρήσις τοῦ κοπάνου·
(π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.).....

κοπάνος στρογγυλός

ξύλο κοπανιῶν διὰ τὸ κοπάνημα
μικροῦ ἔργου δημητριακῶν...

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγίνετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν ; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά ;
Πῶς ἐγίνετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν ;

- 21) Ποῦ ἐτοποθεοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
Ἐγίνετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου ; Πόσαι
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν ;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καὶ εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας)

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐὰν ναί, ποῖα ;
Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ;

καὶ τὸ ἐλάνισμα ἐργαζομένων τραγούδια
διόγαρα διόγειν αἰ...

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρήσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας.
Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) Τοῦτος. 1950.
... πρῶτον ἐπὶ τῆς ἀλλοτρίου...

β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Με ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα ; πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ.....

... λειῶμα... λειῶμα... καὶ... λειῶμα... λειῶμα...
... λειῶμα... λειῶμα... λειῶμα... λειῶμα...
... λειῶμα... λειῶμα... λειῶμα... λειῶμα...

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μα-
χαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην
καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

...Ὁ...δ.χ.η.φ.α.β.γ.δ.ε.ζ.η.θ.ι.κ.λ.μ.ν.ξ.ο.π.ρ.σ.τ.υ.φ.χ.ψ.ω.χ.η.φ.κ.
...ξ.ω.ι.φ.η.κ.ε.ζ.....

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο :
φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.....

...Γ.ιν.ε.λ.α.μ.ε.δ.ε.υ.τ.ρ.ι.α.ν.ι.α.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνῆς (ἀνεμίζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

...Π.ι.χ.ν.ο.υ.ν...ἄ.ν.δ.ρ.ε.ς...η.κ.α.ι...γ.υ.ν.α.ι.κ.η.ς.....

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ
λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦν-
ται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κον-
τύλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἀλώ-
νισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σίτος κλπ ;

...Κ.ὸ.ρ.υ.λ.ι.α...ἡ.μ.ε.ν.ε.β.α.λ.α...ὁ.μ.α.ρ.τ.ε.ς...α.λ.ε.χ.ω.ρ.ι.ς...
...φ.ε.ρ.ε.ι.α...α.π.ο.κ.α.ι...μ.ε.τ.ᾶ...δ.ε.υ.τ.ε.ρ.ο.ν...η.κ.α.ι...φ.ε.ρ.ε.ι...
...υ.α.ρ.ε.μ.ε.ι.α.....

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώ-
νισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
 ηθίζεται τοῦτο

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
 πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
 χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχυῶν (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;

Μετὰ τὰ δριμόνια

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
 ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου; ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

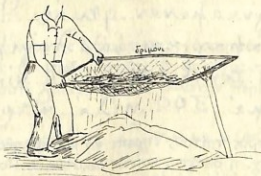
ΑΘΗΝΩΝ

κόσκινο· παλιὸν δερμάτινο

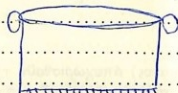
κόσκινο ἢ ἀριόλοι

νων μετὰ διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μετὰ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
 κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν)

..... Δοξιάρι (6x1).....

6x1

- 7) Ὅταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται ; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφήν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνσεις καὶ ἀσπασμοὶ τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ

..... Σχηματίζεται ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς εἰς σωρόν καὶ εἰς δοξιάρι (6x1).....
 ἡ.α. φ.α.α.ρ.ι. ... ἡ.α. φ.α.α.ρ.ι. ... Χ.α.ρ.α.β.ε.τ.α.ι. ... 6x1 αὐτῶν
 Διαχνιῶν ... ἡ.α. φ.α.α.ρ.ι. ... ἡ.α. φ.α.α.ρ.ι. ... 6x1 αὐτῶν
 κορυφῇ ... καὶ ... ἡ.α. φ.α.α.ρ.ι. ... ἡ.α. φ.α.α.ρ.ι. ... 6x1 αὐτῶν
 m.α.ι. ... ἡ.α. φ.α.α.ρ.ι. ... ἡ.α. φ.α.α.ρ.ι. ... 6x1 αὐτῶν

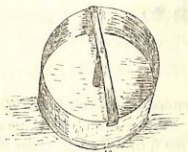
- 8) Ἄλλα ἔθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην.

..... ἡ.α. φ.α.α.ρ.ι. ... ἡ.α. φ.α.α.ρ.ι. ... ἡ.α. φ.α.α.ρ.ι. ... 6x1 αὐτῶν
 εἰς π.α.α.α.φ.α.α.ρ.ι. ... καὶ ... ἡ.α. φ.α.α.ρ.ι. ... ἡ.α. φ.α.α.ρ.ι. ... 6x1 αὐτῶν
 ἡ.α. φ.α.α.ρ.ι. ... καὶ ... ἡ.α. φ.α.α.ρ.ι. ... ἡ.α. φ.α.α.ρ.ι. ... 6x1 αὐτῶν
 ἡ.α. φ.α.α.ρ.ι. ... καὶ ... ἡ.α. φ.α.α.ρ.ι. ... ἡ.α. φ.α.α.ρ.ι. ... 6x1 αὐτῶν

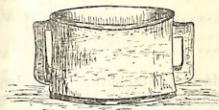
- γ'.1) Ποῖαι ὀφειλαὶ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἁλώνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἁλώνι ; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἵπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εἰς ὀκάδας, εἰς κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἱχνογράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).....

ἔχ. γίνετο. ὑδρὰ δ. οἰς... ἔχ. δ. κοιλίαν. ἐλ. ἄλωνι
 με... φ. ἡ. λ. ο... χωρητικότητος. // ὑδ. ἄλων.

μικροκοίλι

κούτελος

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἄλωνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ χυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἀλωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἱχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν)

α.) Τὸ νοριάτικο. (ὑδ. ἄλ. δ. ἰ. ἄλ. ο.)

β.) Τὸ ἀγροφυλακιάτικο.

..... Μίτρον... ὅ... Τ. ἔ. ἡ. ἔ. (μοιρὸς)

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἢ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἑκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας)

ἔχ. γίνετο. ὑδρὰ δ. οἰς... ἔχ. δ. κοιλίαν. ἐλ. ἄλωνι... ἔχ. δ. κοιλίαν. ἐλ. ἄλωνι...

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἄλωνι. Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; ..? Εἰν.ε.κ.ο...ε.κ.ε...?ε.ν...
 Χ.ω.ρ.ι.α.υ. ...? Χ.χ.ω.ρ.ι.α.υ.α. ...

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
 θερισμοῦ ἀπὸ τῶν καλυτέρους στάχυν ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

...Μετὰ τοῦ ...? ἀλ.ω.ν.ι.σ.μ. ...

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
 σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχύων,
 τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς τοῦ φυλάσσεται
 πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ...

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
 τόπον σας ἀναμμα φωτιᾶς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
 γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
 τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

...Τῶν ...ε.ε.λ.ε.ν.ε.α. ...? α.ω.δ.η.ρ.ι.α. ...?α.ς...
 ...Τυ.ρ.ο.γ.ι.α. ...

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποίαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ;

...Τῶν ...κ.ρ.ι.α.ν. ...? ε.ε.λ.α. ...? δ.ν. ...? λ.α. ...? μ.χ.ι.ο.ν...
 ...ε.ι.ς. ...? ε.α. ...? α.λ.ω.ν.ι.σ.μ. ...? ε.ι.ς. ...? ε.α. ...? ε.δ.ο.ν.ι.ς...

2) Πώς λέγεται ἡ φωτιά αὐτή; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.).....

...φωτιά...

β'. 1) Ποῖοι ἀνάπτουν τὴν πυράν; παιδιά, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος;...

...ἐνημέρωται καὶ παιδιά...

2) Ποῖος ἢ ποῖοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν.
Τὰ κλέπτουν; "Αν ναί, ἀπὸ ποῖον μέρος;

...Τὰ παιδιά ἐκ τῶν ἐνὶ τῷ...

3) Πώς γίνεται ἡ συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

...Τὰ ξύλα οὐκ ἀρχαῖα...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, ᾠδαί, ᾠσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα

...Τραχοῦδι α. Ἀφροδίτη α. - γαῖνοι χερσὶ
...ἡφαιστεια...

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

...Οἱ μάγοι οὐκ ἀφροδίτη α. γαῖνοι χερσὶ
...χέρη ἀφροδίτη α. γαῖνοι χερσὶ
...Ἀφροδίτη α. Τραχοῦδι α.

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.) . . .

...δανεισθῆναι... ἵνα... ἡμεῖς...
...ἐκδοθῶμεν... ὑποτάσσων... ὑποτασσόμενοι...

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ 'Ιούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς)

- 5) Παραθέσατε λεπτομερή περιγραφή του έθιμου εις τὸν τόπον σας

ΑΚΑΔΗΜΕΙΑ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ